

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1479/2020
24.09.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић, Татјане Миљуш, др Илије Зиндовића и Јасмине Стаменковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Срђан Алексић, адвокат у ..., против тужених АД „Железнице Србије“ Београд и АД за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ Београд, ради накнаде трошкова за исхрану и регрес, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3149/19 од 29.10.2019. године, на седници већа одржаној 24. септембра 2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3149/19 од 29.10.2019. године, као изузетно дозвољеној.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3149/19 од 29.10.2019. године и пресуда Основног суда у Пожаревцу П1 313/17 од 10.06.2019. године и предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Пожаревцу П1 313/17 од 10.06.2019. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезу тужени АД „Железнице Србије“ Београд и АД за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ Београд да тужиоцу на име накнаде штете за исхрану у току рада за период од септембра 2014. године закључно са августом 2015. године, солидарно исплате појединачне месечне износе наведене у овом ставу изреке са законским затезним каматама на сваки појединачни месечни износ почев од одређених датума до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезу тужени да тужиоцу на име накнаде штете за регрес за коришћење годишњег одмора за исти период солидарно исплате појединачне месечне износе наведене у овом ставу изреке пресуде, са законском затезном каматом на сваки појединачни месечни износ почев од одређених датума до исплате. Ставом трећим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3149/19 од 29.10.2019. године одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Основног суда у

Пожаревцу П1 313/17 од 10.06.2019. године. Одбијен је као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је изјавио благовремену ревизију, због погрешне примене материјалног права, с тим што је предложио да се о ревизији одлучује као о изузетно дозвољеној, у смислу члана 404. Закона о парничном поступку.

Тужени АД „Железнице Србије“ Београд је поднео одговор на ревизију.

Врховни касациони суд налази да су испуњени услови из члана 404. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11... и 18/20 -у даљем тексту: ЗПП), за одлучивање о ревизији као о изузетно дозвољеној ради уједначавања судске праксе, будући да је одлуке у побијаној пресуди о тужбеном захтеву за накнаду штете по основу неисплаћене накнаде за исхрану у току рада и регреса за годишњи одмор заснована на примени материјалног права која одступа од става израженог у правноснажним одлукама и одлукама Врховног касационог суда у идентичним чињеничним и правним ситуацијама. Стога је одлучено као у првом ставу изреке, на основу члана 404. став 2. ЗПП.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд налази да је ревизија основана.

Према чињеничном стању на коме је заснована побијана одлука, тужилац је био у радном односу код туженог АД „Железнице Србије“ Београд до септембра 2015. године када је Анексом уговора о раду засновао радни однос код туженог АД за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ Београд. Према одредбама уговора тужилац поред права на зараду има и право на накнаду трошкова и других примања у складу са законом и колективним уговором. У периоду на који се односи потраживање за накнаду штете због изостале исплате накнаде за исхрану у току рада и регрес за годишњи одмор, на снази код послодаваца био је Колективни уговор од 30.11.2002. године („Службени гласник РС“ бр. 84/02... и 46/11) и Анекс колективног уговора од 26.7.2006. године („Службени гласник РС“ број 4/06) и Колективни уговор од 24.3.2015. године („Службени гласник Железнице Србије“ бр. 4/15), по чијим одредбама запослени има право на зараду која се састоји од зараде за обављени рад и време проведено на раду, примања за исхрану у току рада и примања за регрес за коришћење годишњег одмора. Одредбама Колективног уговора АД „Железнице Србије“, који се примењивао и код АД за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ Београд, предвиђено је да је у вредност једног радног часа укључена вредност накнаде за исхрану у току рада и 1/12 регреса сведена на један радни час. Основна зарада утврђује се као вредност радног часа, коефицијента посла и просечног месечног фонда часова рада. Није предвиђено да се накнада за исхрану у току рада и регрес за годишњи одмор посебно исказују у номиналном износу. Вештачењем у току поступка је утврђено да је тужиоцу обрачун зараде вршен као производ вредности једног радног часа, коефицијента радног места и месечног фонда часова рада, и да у обрачунским листама нема доказа да је тужени обрачунавао и исплаћивао тужиоцу спорне накнаде трошкова. Тужени није донео посебну одлуку о висини накнаде трошкова. Другостепени суд наводи у образложењу побијане одлуке да је вештачењем утврђена висина

потраживања тужиоца по основу накнаде трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора у нето износу, према параметрима из раније важећег Колективног уговора за Јавно железничко транспортно предузеће Београд, са изменама објављеним у „Службеном гласнику РС“ бр. 7/2000, којим су биле уговорене и накнада ових трошкова и њихова висина. Према образложењу првостепене пресуде је тужилац поставио захтев у свему према том налазу и мишљењу вештака, са каматама за сваки месец посебно према датумима доспећа означеним у налазу и мишљењу вештака. Међутим, првостепени суд није прихватио налаз и мишљење вештака у делу којим је утврђена висина предметних потраживања. На основу тако утврђеног чињеничног стања другостепени суд закључује да сама чињеница да висина спорних трошкова није номинално изражена не значи да је послодавац ово право ускратио запосленом јер је исто слободном вољом учесника колективног преговарања баш тако уговорено – као саставни део основне зараде запослених, а да утврђивање висине ових накнада трошкова применом Колективног уговора којим је последњи пут била уговорена и висина предметних накнада трошкова, који није на правној снази током спорног периода, није прихватљива јер представља повреду начела временског важења закона.

Нижестепеним одлукама је одбијен тужбени захтев за исплату накнаде регреса за годишњи одмор, као и накнаде на име трошкова исхране у току рада, на основу закључка судова да су накнаде ових трошкова тужиоцу исплаћене правилно, кроз цену рада, а према општим актима тужених.

Врховни касациони суд налази да је нижестепеним одлукама погрешно примењено материјално право, због чега је чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Законом о раду прописано је право запосленог на накнаду трошкова у вези са радом, а Законом о изменама и допунама Закона о раду (“Службени гласник РС” бр.61/05), који се примењује од 01.01.2006. године, прописано је и право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора (члан 118. тачка 1, 5. и 6.), који морају бити исказани у обрачунској листи за све запослене. Почев од 01.01.2006. године послодавцима је остављена могућност да могу својим актима да утврде висину ових накнада. Међутим у конкретном случају тужени у току поступка није доставио такав акт суду, нити судском вештаку ради израде налаза и мишљења, из чега се основано закључује да исту није ни донео. При том, висина накнаде трошкова на име регреса за годишњи одмор и на име трошкова исхране у току рада, мора бити одређена линеарно за све запослене, односно ови трошкови морају бити исплаћени свим запосленима у истом износу, без обзира на стручну спрему, звање и радно место. Због тога, не може се прихватити ни навод тужених, као ни закључак другостепеног суда, да су запосленима, па и тужиоцу, ови трошкови исплаћени кроз висину цене рада, с обзиром да тужени нису могли да се изјасне о њиховој висини, нити су износ накнаде за регрес и топли оброк исказали у платној листи, како је то прописано чланом 105. став 1. и чланом 121. став 1. Закона о раду. На основу изнетог, произлази закључак да су тужени, у погледу исплате наведених накнада, цитиране законске одредбе примењивали на штету тужиоца.

Због погрешне примене материјалног права од стране нижестепених судова чињенично стање је остало непотпуно утврђено, јер није утврђена висина припадајућих

накнада тужиоцу по основу трошкова за исхрану у току рада и регрес за годишњи одмор у спорном периоду. Шта више, првостепени суд у делу којим је утврђена висина предметних потраживања применом раније важећег Колективног уговора, како је то напред наведено, налаз вештака није прихватио са разлога правног става.

Врховни касациони суд је применом члана 416. став 3. ЗПП, одлучио као у изреци, укинуо нижестепене пресуде у делу којим је одбијен захтев за наведена потраживања и одлуку о трошковима поступка, и предмет вратио првостепеном суду на поновно суђење, јер због изосталог утврђења о чињеницама о припадајућим месечним износима тужиоцу по основу накнаде трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење исхране у току рада, није било услова за преиначење пресуде.

**Председник већа-судија
Бранко Станић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић